

'TIP EĞİTİMİNİN DİLİ' HAKKINDA GENEL BİR DEĞERLENDİRME

Raportör:

Emin MADEN

Meram Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Konya.

İletişim:

E-Posta: eminmaden@yahoo.com

Tel: 0 332 2236874

Faks:0

NOT:

Bu rapor 'Tıp Eğitiminin Dili' isimlendirilmesi, Türkiye'de tıp eğitiminin yabancı dilde yapılmasının avantaj ve deavantajlarının, hekimlerin yabancı dil bilgi düzeylerinin hekimlik pratiğindeki önemini değerlendirildiği, ağırlıklı olarak göğüs hastalıkları ve göğüs cerrahisi uzmanlarından oluşan SOLUNUM PLATFORMU'na oluşturulan ve 800'ü aşkın üyesi olan solunum@googlegroups.com'da aktif olarak yürütülen bir tartışmanın sonunda dile getirilen eleştiri ve öneriler ışığında hazırlanmıştır.

Raporun oluşumuna görüş açıklayarak aktif katkıda bulunan katılımcıların isimleri soyad sırasına göre şöyledir:

Mehmet Emin Akkoyunlu, Ahmet Arısoy, Şeyma Başlılar, Songül Büyükkale, Turgay Çelikel, Mükremin Er, Ercan Ertay, Mahmut Gürkan, Ahmet Feridun Işık, Servet Kayhan, Cenk Kıraklı, Mesut Kosku Mustafa Köseahmetoğlu, Emin Maden, Tevfik Özlü, Erhan Tabakoğlu, Meltem Tor, Leyla Tuncer, Kürşat Uzun, İrfan Yalçınkaya

Amaç ve Giriş:

Türkiye’de 2012 yılında öğrenci seçme sınavı ile 71 tane Tıp Fakültesi (vakıf üniversiteleri ve Gülhane Askeri Tıp Akademisi dahil) adına öğrenci alınmıştır. Tercih kılavuzunda, bu 71 tıp fakültesinden Acıbadem ve Marmara Tıp Fakülteleri’nde tıp eğitimi dilinin İngilizce olduğu belirtilmiş; Erzurum Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Gaziantep Tıp Fakültesi, Hacettepe Tıp Fakültesi, Malatya İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Samsun Ondokuz Mayıs Tıp Fakültesi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi ve İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesinin ise hem Türkçe hem de İngilizce dilinde tıp eğitimi yapılan iki ayrı kontenjan bölümüne yer verilmiştir.

19.Yükseköğretim Kurumlarında Yabancı Dil Eğitim-Öğretim ve Yabancı Dille Eğitim-Öğretim Yapılmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelikte (04/12/2008 Tarih, 27074 Sayılı Resmi Gazete):

Yabancı dille öğretim ve yabancı dil hazırlık sınıfı başlığı altında;

“MADDE 7 – (Değişik: RG-28/06/2009-27272) (1) Yükseköğretim kurumlarında bazı ön lisans, lisans veya lisansüstü programlarda dersler, senato kararı ve Yükseköğretim Genel Kurulunun onayı alınarak, sadece belirli bir yabancı dille veya Türkçe ve belirli bir yabancı dille karma olarak verilebilir. Derslerin Türkçe ve belirli bir yabancı dille karma olarak verildiği programlarda zorunlu ve seçmeli derslere ilişkin kredi saatlerinin asgari yüzde otuzluk kısmının bu yabancı dille verilmesi şarttır” ifadesi yer almaktadır. Bu maddeye göre İngilizce eğitim yapan tıp fakültelerinde derslerin en az %30’u İngilizce anlatılmak zorundadır.

İngilizce tıp eğitimi yapan fakültelerde yukarıdaki YÖK yönetmeliğine göre tıp eğitimi öncesi 1 yıl hazırlık sınıfı okutulmakta, eğer İngilizce seviyesi yeterli düzeye gelirse tıp fakültesi birinci sınıfa başlanmakta; İngilizce muafiyet sınavında başarılı olanlar hazırlık sınıfı okumadan tıp eğitimine başlamaktadırlar. Tıp eğitimi süresince derslerin en az %30’unun İngilizce olarak verilmesi gerekmektedir.

Türkiye’de 6 yıllık temel tıp eğitimi sonrası hekimlik hayatına başlayan tıp fakültesi mezunlarının önünde iki seçenek mevcuttur; partiyen hekim olarak mesleki hayata devam etmek veya herhangi bir dalda uzmanlık yapmak. Ülkemizde herhangi bir klinik veya temel branşta uzmanlık yapabilmek için tıpta uzmanlık sınavına (TUS) girmek gerekmektedir. TUS’a girebilmek için de ise yabancı dil yeterliliği istenmektedir. Yabancı dil yeterliliği için İngilizce, Fransızca veya Almanca dillerinin birisinden Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavında (KPDS) veya Üniversitelerarası Kurul Yabancı Dil Sınavında (ÜDS) yüz üzerinden en az elli puan almış olmak ya da Yükseköğretim Kurulu tarafından bu puana denk kabul edilen

uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak” şartı aranmaktadır. Tıpta uzmanlık yaptıktan sonra da eğer akademik kariyer tercihi yapılırsa bu kez doçentlik sınavı ile karşı karşıya kalma sözü konusu olmaktadır. Doçentlik sınavına başvuru şartlarından bir tanesi yine yabancı dil yeterliliğidir. Doçentlik sınavına başvuru için yabancı dil yeterliliği KPDS veya ÜDS sonucunun 65 veya üstü olması şeklinde belirtilmiştir.

Yukarıdaki Türkiye’deki tıp eğitimi ve uzmanlık eğitimi, akademik kariyer seçimlerinde yabancı dilin konumunu ortaya koyduktan sonra bu aşamada yabancı dil eğitiminin bu süreçteki yerini ele almamız gerekmektedir. Bu konuda bazı konu başlıkları ile birlikte solunum platformu üyelerimizle yaptığımız tartışmanın verilerine geçiş yapacağız. Bu tartışmada aşağıdaki birkaç soru tartışmanın ana hatlarını oluşturacaktır.

Bağımsız bir ülkede yabancı dille eğitim ne kadar gerekli ve savunulabilecek bir durumdur? Yabancı dilde yapılan bir eğitim ne kadar uygulanabilir ve etkindir? İngilizcenin tıp eğitimindeki yeri nedir? İngilizce bilmenin Tıp Fakültesi öğrencisi ve mezuniyet sonrası mesleki pratiği katkısı var mıdır?

Türkiye’de tıp eğitimi sonrası hekim olma hakkı kazananların %5’si uzmanlık yapabilmekte ve bu uzmanların çok azı bir kısmı akademik kariyeri seçmektedir. Bu durumda Tıp eğitiminde İngilizce veya başka bir yabancı dilin yeri ne olmalıdır?

Ülkemiz tıp eğitiminde komşu ülkeler ve gerek Orta Asya gerekse Afrika ülkeleri için bir tercih merkezi haline gelmeye başlanmıştır. Bu durumda yabancı öğrencilerin tıp eğitiminde hangi dil tercih edilmelidir?

Bizler Solunum platformu üyeleri olarak online yazışma adresimiz “solunum@googlegroups.com” da Türkiye’de tıp eğitiminin dili konulu tartışmada Türkiye’de tıp eğitiminin hangi dilde yapılması gerektiği, İngilizcenin tıp eğitimi ve daha sonraki hekimlik hayatındaki yeri tartışarak görüşlerimizi ortaya koymak istedik.

Değerlendirmeler

Tıp eğitiminin dili konusunda solunum platformu üyeleri tarafından yapılan tartışmada değişik görüşler ortaya çıkmıştır. Bu farklı görüşler aşağıda farklı paragraflarda ayrı ayrı özetlenmiştir:

Yabancı dil öğretimi ile yabancı dilde eğitim farklı şeylerdir. Her insan anadilinde düşünür. Bu nedenle bilimde eğitim kesinlikle anadilde yapılmalıdır. İngilizcenin bilim dili olduğu iddiası doğru değildir. Bilim dili herkesin düşünürken kullandığı dildir. Bilim üretirseniz kavramlarınızı kendi dilinizde kabul ettirebilirsiniz. Başka bir dilde düşünmeye zorlanan

bir insan bilim üretmez. Sözde İngilizce anlatılan bir dersi alan "Türkçe" düşünüyor ve konuşuyor, dersi veren "Türkçe" düşünüyor ve konuşuyor. Ayrıca mesleki hayatta tıp fakültesi mezunlarının muhatapları İngilizce bilen bireyler değildir, hastayla diyaloglar kendi dilinde gerçekleştirilir ve staj ve intörlük döneminde de pratik yapılırken anadilde konuşulması ve tıp literatürünün anadilde olması gereklidir. Başka dilde eğitim daha çok sömürü ülkelerinde görülen bir durumdur. Büyük bir uygarlığın mirasçısı olan ve dünyada en fazla konuşulan dillerden birinin kullanıldığı bir ülkede tıp eğitimi Türkçe olmalıdır. Ancak bilimsel yayın ve gelişmeleri takip etmek, tıp dünyasıyla iletişim ve karşılıklı etkileşim içinde olmak için özellikle akademisyenler başta olmak üzere hekimlerin mutlaka iyi derecede İngilizce bilmeleri gerekir. Bu bakımdan İngilizce öğrenmek gerekir; ama bu tıp eğitiminin yabancı bir dille yapılmasını gerektirmez.

Tıbbi kaynakların ağırlıklı olarak İngilizce olması tıp eğitiminin İngilizce olmasını gerektirmez. Türkçe tercüme ve telif kaynaklar tıp eğitimi için yeterlidir. İngilizce ve Türkçe tıp eğitimi verilen fakültelerde ders dinleyen öğrencilerin, dersten faydalanma, öğretim üyeleri ile diyalog kurabilme yetileri karşılaştırmalı olarak değerlendirilmeli ve analiz edilmelidir. Öğretim üyesinin İngilizceyi kullanma becerisi yeterli değilse, ders anlatma yerine, İngilizce slayt okuma durumu söz konusu olabilmekte ve öğrenciye yeterli ve uygun bilgi aktarımı gerçekleştirilmemektedir.

Hekimin ve bilhassa tıp akademisyenlerinin iyi İngilizce bilmeleri gerektiği herkesçe kabul edilen bir tespittir. Ancak tıp eğitiminin İngilizce olması bundan çok farklı bir konu olarak ele alınmalıdır. Öğrenci, eğitici ve eğitim yapılan hasta ve hasta yakınlarının Türkçe konuştuğu bir ortamda İngilizce eğitim ne kadar gerçekçi ve uygulanabilir? Bazı tıp fakültelerinde (en az) %30 oranında İngilizce ders anlatılma mecburiyeti söz konusudur. Bu fakültelerde durum şöyledir: derslere İngilizce başlayıp Türkçe devam edilmekte; slaytları İngilizce konuşma Türkçe olmakta; İngilizce anlatılıp sorular Türkçe alınmakta ve Türkçe cevaplanmaktadır. Bu durum öğrenci tarafından bakıldığında ise tam bir işkenceye dönüşmektedir. Öğrenci konuya mı odaklanacak, hocanın dilini çözmeye mi? Eğitim dili İngilizce olduğunda eğer fakültede eğitim veren tüm öğretim üyeleri dersleri İngilizce vermiyorsa öğrencide tıbbi terimlerde kavram ve deyimler karmaşası ortaya çıkmaktadır. Bazı öğretim üyeleri Latince, bazıları ise Türkçe terimler kullandığında öğrenci için tam bir karmaşa içine düşmektedir. Ayrıca bir yıl hazırlık sınıfı okutularak öğrencilerin İngilizce seviyelerinin yeterli hale geldiği varsayılmakta, oysa birçok öğrenci derste anlatılanların anlayamamaktadır. Dersi veren öğretim üyesinin İngilizceyi kullanma becerisi çok iyi olsa bile, öğrencilerin dil seviyesinin iyiliği çok fazla dikkate alınmadığında öğrenciler dersten kopmaktadır. Zaten uzun olan

tıp eğitim hayatında iki bir yıl daha hazırlık sınıfında zaman kaybetmemesi için öğrencilere dil seviyesi yeterli seviyeye ulaşmasa bile yeterlilik verilerek birinci sınıfa başlatılmaktadır. Teoride %30 İngilizce ders anlatılıyor gibi görünmektedir; ama eğitimcilerinizin İngilizce ders anlatma yeterliliği var mı? Öğrencilerinizin İngilizce ders takip edecek düzeyde dili var mı? Bu hususlar dikkate alınmamaktadır. Hasta başı uygulamalı eğitime gelince iş daha da karışmaktadır. Hastaları İngilizce bilenlerden seçemeyeceğimize göre, sadece amfide İngilizce ders anlatılarak İngilizce eğitim olmayacağını düşünmemiz gerekmektedir. Mezun olan hekimin Türkçe konuşan hasta ve hasta yakınlarıyla iletişim kuracağı ve tıpta iletişimin çok önemli olduğu göz önüne alınarak, bu konuda karar verilmelidir. Hekimin iyi İngilizce öğrenebilmesi için başka mekanizmalar kullanılmalıdır. Dil öğrenme yaşı ilk ve orta öğretim çağıdır. İngilizce öğrenimi bu dönemde tamamlanmalıdır. Ancak ülkemizde ilk ve orta öğrenimdeki İngilizce dil eğitimi çok sorunludur. Yıllarca İngilizce öğrenen-öğrendiği varsayılan öğrenciler gramer bilgisi içinde boğulmakta ve İngilizce cümle kurmaktan bile aciz olabilmektedir. Bu kötü dil eğitimi maalesef durum üniversitelerdeki yabancı dil derslerinde de devam etmektedir.

Tıp eğitiminin İngilizce yapılmasının öne sürülme nedenlerinden biri de komşu ve diğer yabancı ülkelere tıp eğitimi amacıyla öğrenci akışının sağlanmasıdır. Ancak bu konuda da problemler ortaya çıkmaktadır. Ancak bizden çok daha fazla yabancı öğrenci alan Fransa, ve Almanya gibi ülkelerde tıp eğitimi kendi anadillerinde yapılmaktadır.

İngilizce eğitiminin şüphesiz yabancı literatürü takip etmekte; bilimsel makale yazmakta; uluslar arası toplantılarda sunum yapmakta; ABD, İngiltere gibi İngilizce konuşulan başka ülkelere bilimsel amaçlı çalışmak, deneyim veya klinik bilgi paylaşmakta çok büyük önemi vardır ve özellikle akademik hayatı tercih eden hekimlerin iyi düzeyde İngilizce bilmeleri önemlidir. Ancak İngilizce öğrenmenin yolu İngilizce tıp eğitimi veren tıp fakülteleri mi olmalıdır, yoksa daha ilk ve orta öğrenimde verilecek çok iyi bir İngilizce eğitimi mi olmalıdır? Bu konuda Milli Eğitim Bakanlığına etkin dil eğitimi konusunda önemli sorumluluk düşmektedir. Maalesef ülkemizde dil eğitimi ilk, orta öğretimde ve yüksek öğretimde yeterince verilememekte, sonuç olarak dil eğitimi özel kurumlara ve kurslara kalmakta ve bir rant kapısı haline gelmektedir. Bu nedenle de bireyler yıllarca kurslara gitmekte, gramer eğitimi ile zaman harcamakta ve çok iyi gramer bilgisine rağmen yabancı dil konuşamamakta, diyalog kuramamaktadırlar. Akademisyen olmak isteyen doktorlar yıllarca ÜDS, KPDS kurslarında zaman harcamaktadırlar. Bu nedenle çok daha erken yaşlarda etkin dil eğitimine ihtiyaç vardır.

Gurupta, İngilizce tıp fakültesinden mezun olan hekimlerin, İngilizce kaynakları daha iyi takip edebilecekleri; uluslar arası kongre ve diğer

bilimsel mesleki organizasyonlara aktif olarak katılabilecekleri; yurt dışı merkezlerle daha interaktif iletişim kurabilecekleri; uluslararası dergilerde daha kolay kabul alabilen makaleler kaleme alabilecekleri ve USMLE gibi yabancı ülke sınavlarda başarılı olarak ülkemizi yurt dışında temsil edebilecekleri dile getirilmiştir. Bu bakımdan, dil konusunda yetkin öğretim üyelerinin görevlendirildiği; birkaç tıp fakültemizde İngilizce tıp eğitimi yapılmasının ve buraları tercih edecek öğrencilerin de durumu bilerek ve kendini yeterli gördüğü takdirde tercih edeceği bir sistem getirilmesinin yararlı olacağı ifade edilmiştir. İngilizce eğitim verecek olan tıp fakültelerinin hazırlık sınıflarında İngilizce eğitimi de çok iyi olmalıdır ve İngilizcesi dersi anlayabilecek, interaktif olarak katılabilecek düzeye gelmeyen öğrenci gerekirse hazırlık sınıfını tekrarlamalıdır.

Sonuç olarak;

Yabancı dil eğitimi ve yabancı dilde eğitim farklı kavramlardır. Gerek akademik kariyer, gerekse uzmanlık eğitimi için mevcut kural ve yönetmenliklere göre belli seviyede yabancı dil bilgisi gerekmektedir. Yabancı dil hem tıbbi literatürlerin güncel takibi, hem uluslar arası alanda bilgi paylaşımı, uluslar arası tıbbi yayın yapmak için gereklidir. İyi derece İngilizce bilen bir hekim uluslar arası toplantılarda, kongrelerde, yurt dışında kısa veya uzun süreli klinik veya laboratuvar çalışmaları için bulunma durumunda çok daha etkin bilimsel faaliyetlerde bulunacaktır. Tıp fakültesine giriş aşamasında hangi hekimin uzmanlık yapacağı, hangi hekimin pratisyen hekim olarak mesleğine devam edeceği ve hangi hekimin akademik hayatı tercih edeceği belli olmadığına göre her tıp fakültesi öğrencisi en azından güncel yabancı kaynakları takip edebilecek kadar yabancı dil öğrenmelidir ve bu öğrenim daha çok ilk ve orta öğrenimde yapılmalıdır. Günümüzde tıbbi literatürün en yoğun paylaşıldığı dil İngilizcedir. Bu nedenle yabancı dil eğitiminde İngilizce ön planda olmalıdır. Özellikle akademik hayata geçişi planlayan hekimler iyi derece İngilizce bilmelidirler.

Yabancı dilde eğitim, öğretim üyelerinin çok iyi seçildiği, iyi derece İngilizce konuşabilen ve ders anlatabilen öğretim üyelerinin olduğu sınırlı sayıda fakültede yapılabilir. Bu fakülteleri tercih eden öğrenciler baştan bu eğitim dilinin yararlarını ve handikaplarını kabul ederek bu fakülteleri tercih etmeli ve dersi rahatlıkla anlayacak, öğretim üyeleri ile derste diyalog kuracak bir dil seviyesine ulaştıktan sonra tıp eğitimi verilmelidir. Yabancı dilde eğitimin %30 larda verildiği fakültelerde öğrenciler için ciddi karmaşa ortaya çıkmakta, öğretim üyelerinin bir kısmı Türkçe, bir kısmı İngilizce ders anlatmakta, eğer öğretim üyesinin dil seviyesi yeterli değilse dersler İngilizce başlayıp Türkçe devam edebilmekte ve yabancı dilde eğitimin maksadı gerçekleşmemektedir. Bu nedenle karma Türkçe- İngilizce tıp eğitiminden vazgeçilmelidir.